

Ni pomembno, ali se poezija Marice Škorjanec navezuje na Jenkovo in Murnovo izročilo, v vsakem pogledu je samosvoja, iskriča in iskrena, tiha in hkrati dovolj povedna, da bralca privabi v svoj svet, saj bi se ga dalo označiti kot svet, ki izraža bolečino resničnosti; gre skratka za pristno lirsko izpoved z negovano pesniško govorico, bodisi v svobodnem samosvojem kratkem ali pripovednem verzu, pa tudi v ritmiziranih in rimanih sekvencah.

Tudi v zbirki Marice Škorjanec nagovarja bralca gospa Alenka Glazer s spremno besedo *K branju Košnjega vetra*, za vizualizacijo prisposodob pa je poskrbela Milena Paulin Houška z ilustrativnimi ponazoritvami v pesmih zaznamovanega naravnega okolja.

Janez Premk: *Magnetna gora* (spremna beseda Alenka Glazer o pesnitvi, Janez Premk ml. o ilustracijah Bogdana Siebererja). Mariborska literarna družba 2001.

Pred nami je sedma pesniška zbirka Janeza Premka (rojen leta 1939), naslov katere je *Magnetna gora*. S posamičnimi spevi se veže v vijugav in hkrati celovit splet premagovanja miselnih in namišljenih tegob ter ovir pri človekovem dojetanju življenja. Že sam naslov simbolizira tisti prostor najvišje namišljene vrednostne kategorije, kamor se človeštvo po avtorjevih izkušnjah vzpenja k svojemu, recimo temu učlovečenju po zamisli vseprisotnega Stvarnika, posamične stopnje ali stranpotja pa označujejo naslovi spevov, se pravi *Stopinje, Ladja, Okno, Severna stena, Medprostor, Rakov povratnik, Škorpionov pik*, pa *Pekel, Vrata, Smetar, Vice, Alkimisti*; v ponovljeni *Magnetni gori* pa še *Nebo*.

Bralec si mora vzeti čas za zbranost in potrpljenje, če se želi prepustiti avtorjevemu neustavljivemu in zgovornemu notranjemu monologu (kar pesnitev pravzaprav v izraznem pomenu tudi je), da se po Dantejevih zamislih prebije iz navedenih fiktivnih, vendar nazorno in širokopotezno izrisanih pokrajin in povzpne do vizure učlovečenih vrednot. Tu se pojavljajo nasprotja kot jih simbolizirata na primer *Severna stena* in *Barje*, skrajnostni področji človeške eksistence; tu se avtor prepozna kot "sam sebi zdim se zvest / ljudem ogrožajoč", navezuje se na povratnika iz pekla, "kjer ni besed", skozi vice, ko se sprašuje, "ali res je da je tu zgubilo smisel / vse". Kot rečeno je pesnitev zasnovana in napisana v tekočem, nezaustavljivem toku zavesti, v katerem se oglašajo igrive izrazne variacije tudi v zvočnem smislu. Pesnitev Janeza Premka *Magnetna gora* je skratka kot tavanje na poti do življenja, (ki ga je avtor hvalil, pa ga je pestilo), ki ga poziva, naj se izkaže s svojimi vrednostnimi postulati. Bolj neposreden in umeščen v bivanjsko resničnost se izkaže v pesmi *Alkimisti*, ko popelje bralca v Židovsko stezo, kjer prebiva (ali je) in ki mu s svojo utesnjenostjo in zgodovinskostjo pomeni ustvarjalni izziv.

Janez Premk sodi v tisto množico poetov, ki objavljajo pesmi v najrazličnejših revijah, založbe pa jih le redko uvrščajo v svoje programe, zlasti v zadnjih dveh

desetletjih, še bolje v dobrem desetletju slovenske samostojnosti, in zato objavljajo svoje zbirke ob finančni podpori prijaznih sponzorjev ali v samozaložbah. *Magnetna gora* je izšla pri Mariborski literarni družbi v zbirki Svetlin kot dvanajsti zvezek z grafičnimi ilustracijami Bogdana Siebererja, ki dokaj nazorno vizualizirajo pesnikov preplet imaginarnega utopičnega sveta z doživljajskimi fikcijami v izčiščenem slogu znanstvene fantastike. Kot mnogo drugih jezdecev na slovenski Parnas odpira vprašanje kroga konzumentov in zlasti vrednotenja, ki se je skoncentriralo zgolj na nekaterih "osrednjih" imenih z neopredeljeno vrednostno podstatjo v smislu poenostavljene razvojne linije poetološkega snovanja. To je širok, nepregleden teren, v katerega se bo treba podati in raziskati če že ne vrednostnih prvin, pa vsaj pomenske in sporočilne komponente, iz katerih bi bilo mogoče sintetizirati mišljenjski, duhovni kompleks doživljajskega sveta in njegove dinamike ter ne nazadnje tudi jezikovne izraznosti, ki se skozi te zvrsti poetološkega snovanja uveljavlja in potrjuje. Spremna beseda pesnice in profesorice Alenke Glazer je vsekakor prispevek k temu pohodu skozi poetološko goščo.

